

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА і ОБОРОНА

№ 2-3 (151-152)

2015

Засновник і видавець:

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА

Генеральний директор   Анатолій Рачок
Шеф-редактор   Людмила Шангіна
Редактор   Алла Чернова
Макет   Олександр Шапала
Техніко-комп'ютерна
підтримка   Володимир Кекух
                                     Євген Скрипка

Журнал зареєстровано в Державному
комітеті інформаційної політики України,
свідоцтво КВ № 4122

Журнал видається з 2000р.
українською та англійською мовами

Загальний тираж 3800 примірників

Адреса редакції:

01015, м. Київ, вул. Лаврська, 16
2-й поверх

тел.: (380 44) 201-11-98

факс: (380 44) 201-11-99

e-mail: info@razumkov.org.ua

веб-сторінка: <http://www.razumkov.org.ua>

При використанні матеріалів
посилання на журнал
"Національна безпека і оборона"
обов'язкове

Фотографії:

обкладинка – www.oduvs.edu.ua

Усі фотоматеріали,
вміщені в цьому виданні,
взяті із загальнодоступних джерел.

© Центр Разумкова, 2015

Проект здійснено
за сприяння програми "МАТРА"
Посольства Королівства Нідерландів в Україні

З М І С Т

ПРАВООХОРОННА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ <i>(Аналітична доповідь Центру Разумкова)</i>	2
РОЗДІЛ 1. ОРГАНИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ: ЗАГАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	3
РОЗДІЛ 2. ДІЯЛЬНІСТЬ ОВС: СОЦІАЛЬНЕ ВІДЧУЖЕННЯ І КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ	21
РОЗДІЛ 3 РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОВС: НИНІШНІЙ ЕТАП	30
<i>Додаток 1</i> Проекти (програми) міжнародної технічної допомоги, які впроваджуються в Україні за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, ЄС та держав-донорів	38
<i>Додаток 2</i> Підготовка реформи правоохоронної системи в рамках комплексного огляду сектору безпеки і оборони	40
РОЗДІЛ 4. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	42
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РЕФОРМУВАННЯ МВС У КОНТЕКСТІ ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ РЕФОРМ <i>(Виступи учасників Круглого столу)</i>	46
Володимир ФІЛЕНКО, Кейс КЛОМПЕНХАУВЕР, Микола МАРТИНЕНКО, Євген ЗАХАРОВ, Віталій КУПРІЙ, Оксана МАРКЕЄВА, Олександр БАНЧУК, Андрій ЧЕРНОУСОВ, Олександр СЕРГІЄНКО, Микола СУНГУРОВСЬКИЙ, Володимир ЖМІНЬКО, Тарас ГАТАЛЯК, Мартін ЛІНХАРТ, Олег МАРТИНЕНКО, Анастасія ЛЕУХІНА	
УКРАЇНСЬКА МІЛІЦІЯ ОЧИМА ГРОМАДЯН: ОЦІНКИ СТАНУ, ПРОБЛЕМ І ПЕРСПЕКТИВ РЕФОРМУВАННЯ	58
РЕФОРМУВАННЯ ОВС УКРАЇНИ: ОЦІНКИ ТА ПОЗИЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ	74
РЕФОРМУВАННЯ МІЛІЦІЇ В УКРАЇНІ: ОЦІНКИ ЕКСПЕРТІВ	89
ПОЗИЦІЇ УЧАСНИКІВ РЕФОРМУВАННЯ МВС <i>(Інтерв'ю)</i>	96
Вайдотас ВЕРБА, Катерина ЗГУЛАДЗЕ-ГЛУКСМАНН, Мартін ЛІНХАРТ, Калман МІЖЕІ, Дмитро ШИМКІВ	
СТАТТІ	
МОЖЛИВОСТІ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ <i>Володимир ЖМІНЬКО</i>	103
РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ І ПРАВА ЛЮДИНИ <i>Євген ЗАХАРОВ</i>	108
УКРАЇНСЬКА МІЛІЦІЯ У ПЕРЕДДЕНЬ МАЙДАНУ ТА НА ПОЧАТКУ ШЛЯХУ ДО РЕФОРМ <i>Оксана МАРКЕЄВА</i>	112
УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В РЕФОРМУВАННІ НА ПРИКЛАДІ ПІЛОТНОГО ПРОЕКТУ <i>Олег МАРТИНЕНКО</i>	117

УКРАЇНЬСЬКА МІЛІЦІЯ ОЧИМА ГРОМАДЯН: ОЦІНКИ СТАНУ, ПРОБЛЕМ І ПЕРСПЕКТИВ РЕФОРМУВАННЯ

Моніторинг громадської думки є складовою досліджень Центру Разумкова у правоохоронній сфері, започаткованих у 2004р.¹ Результати соціологічних опитувань дають можливість визначити динаміку оцінок українських громадян, з'ясувати їх позиції щодо напрямів реформування системи правоохоронних органів у цілому і міліції зокрема.

За нинішніх умов ця тема набуває першочергового значення. Підрозділи МВС беруть участь у бойових діях на Сході країни, разом з іншими силовими структурами протистоять розгорнутій російськими спецслужбами проти України терористично-диверсійній діяльності, забезпечують громадський порядок, захист і безпеку громадян.

Бойові дії на Донбасі, з одного боку, спричинили небезпечні виклики та загрози, яким мають протидіяти правоохоронні органи, а з іншого – виявили комплекс “законсервованих” і нових проблем у системі органів внутрішніх справ (ОВС). Загальний індикатор гостроти цих проблем – критично низький рівень довіри громадян до людей в міліцейській формі.

Очевидно, що нинішня ситуація (попри всі складнощі і кризові явища) потребує невідкладного, системного реформування української міліції – як однієї з ключових складових системи національної безпеки. Це досить переконливо підтверджується й наведеними нижче результатами соціологічних досліджень².

Під час опитувань респонденти визначали рівень довіри до української міліції загалом і до окремих її структурних підрозділів, характеризували ситуацію із забезпеченням безпеки громадян, висловлювали своє ставлення до окремих шляхів і напрямів реформування ОВС.

Узагальнені результати дослідження та окремі порівняння з попередніми даними моніторингу дають підстави для наступних спостережень і висновків.

1. Довіра до міліції і готовність їй допомагати

1.1. Рівень довіри суспільства до міліції є базовим критерієм оцінки її діяльності, а також – складовою її легітимності в очах громадян. Результати досліджень останніх років (серпень 2012р. – березень 2015р.) свідчать, що **більшість громадян тією чи іншою мірою міліції не довіряють**. Співвідношення між тими, хто не довіряє (зовсім і “скоріше”) міліції, і тими, хто довіряє (цілком і “скоріше”) є негативним: від -33% у серпні 2012р. до -58% у грудні 2014р.

Найвищі показники недовіри зафіксовані в липні 2013р., у грудні 2013р. і грудні 2014р. Можна припустити, що це пов'язано з резонансними подіями за участю правоохоронних органів, а саме: події

у Врадіївці наприкінці червня - на початку липня 2013р.³; незаконне застосування сили спецпідрозділом “Беркут” проти учасників Майдану наприкінці листопада 2013р.; судовий процес восени 2014р. у справі працівників цього підрозділу⁴.

За результатами березневого опитування 2015р., повну довіру до міліції висловили дещо більше 2% громадян, ще 22% – “скоріше” довіряють міліції. Таким чином, рівень загальної довіри до міліції складає наразі близько 25%: від 22% на Заході країни до 27% у Центрі. Не довіряють міліції (зовсім і “скоріше”) – від 64% жителів Півдня до 71% – Сходу⁵ (таблиця і діаграма “Якою мірою Ви довіряєте міліції?”).

¹ Див.: Контроль над правоохоронними органами України: цивільний, але не демократичний. Аналітична доповідь Центру Разумкова. – Національна безпека і оборона, 2004, №4, с.2-38.

² Використані результати опитувань, проведені соціологічною службою Центру Разумкова з серпня 2002р. по березень 2015р. Останнє за часом дослідження проведене 6-12 березня 2015р. в усіх регіонах України, за винятком АР Крим. Опитано 2 009 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки – 2,3%.

Опитування, результати яких наводяться тут, здійснювалися в усіх областях України, Києві (з квітня 2014р. – за винятком АР Крим) є репрезентативними стосовно дорослого населення України за основними соціально-демографічними показниками. Теоретична похибка кожної вибірки не перевищує 2,3%.

Зокрема, під час досліджень, проведених 12-18 вересня 2014р. та 16-21 січня 2015р. було опитано відповідно – 2 017 і 2 012 респондентів.

Використовується наступний розподіл території за регіонами: **Захід**: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області; **Південь**: АР Крим, Миколаївська, Одеська, Херсонська області; **Схід**: Дніпропетровська, Запорізька, Харківська, Донецька, Луганська області; **Центр**: Київ, Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області (до 2014р. до регіону Південь належала також АР Крим).

³ 27 червня 2013р. за участю працівників місцевого райвідділу міліції сталося групове згвалтування і спроба вбивства жительки смт Врадіївка Миколаївської області. Намагання правоохоронців заперечити очевидні факти (включно із спробами фальсифікації документів і показів свідків) викликали активний протест місцевих жителів і значний суспільний резонанс.

⁴ У вересні-грудні 2014р. відбувалися резонансні події навколо судового процесу над “беркутівцями”, яких підозрюють у розстрілі 39 учасників Майдану. Зокрема, 19 вересня Печерський суд Києва звільнив з-під варті командира роти “Беркуту”, який у жовтні, перебуваючи під домашнім арештом, зник. Можна припустити, що ці події відновили в суспільній пам'яті згадки про роль міліції під час Майдану. Доречно зауважити, що судовий процес над тими “беркутівцями”, які залишилися під вартою, триває на момент публікації.

⁵ Тут і далі в тексті цифри округлені до цілих; цифри з точністю до десятків наведені в таблицях і діаграмах, уміщених після тексту.

Критично низький рівень довіри демонструють громадяни не лише до міліції в цілому, але й до її керівних інститутів і місцевих осередків. Так, за результатами січневого опитування 2015р., повну довіру до Міністра внутрішніх справ засвідчили лише дещо більше 1% громадян (загальний рівень довіри – 19%), до керівника обласного Управління МВС області, де проживають респонденти, – близько 2% і 17%, відповідно. Найвищими є ці показники стосовно дільничного інспектора дільниці, на території якої проживають респонденти, – 4% і 29%, відповідно.

Помітними є регіональні відмінності. Так, дещо більше довіряють міліції в цілому та її структурним підрозділам на Заході та Півдні, ніж у Центрі та на Сході. Якщо на Заході та Півдні міліції міста (села) тісно чи іншою мірою довіряють 34% і 39% опитаних, відповідно, то в Центрі та на Сході – 25% і 22%, відповідно. Найбільш помітною є різниця у ставленні до дільничних інспекторів. Якщо на Заході та Півдні частки тих, хто довіряє, і тих, хто не довіряє дільничному інспектору, є майже однаковими (на Заході – 40% і 37%, на Півдні – 43% і 39%), то в Центрі та на Сході переважає недовіра (таблиця “*Чи довіряєте Ви українській міліції і названим її представникам?*”).

Отже, можна констатувати, що порівняно більшою довірою громадян користуються ОВС місцевого рівня.

У контексті довіри до міліції показовою є реакція респондентів на гіпотетичну ситуацію – зустріч з міліціонером вночі на темній вулиці. За результатами опитування у вересні 2014р., однакові частки (по 27%) громадян сприйняли б у цій ситуації правоохоронця і як гарантію безпеки, і як фактор небезпеки, оскільки він “може прискіпатися”. Понад третини (37%) опитаних обрали відповідь “ні те, ні інше”. **Отже, лише дещо більше чверті громадян вбачають у міліціонері людину, яка може допомогти та захистити, – тобто виконати функції, покладені на нього державою.**

При цьому, на Заході міліціонер сприймається радше як гарант безпеки (32% проти 24% тих, хто бачить у ньому небезпеку), в Центрі і на Сході країни оцінки розділилися майже навпіл, а на Півдні респонденти частіше (33%) ставляться до міліціонера як до фактора небезпеки, ніж як до гаранта безпеки (27%).

Помітними є також вікові відмінності – молодші респонденти (від 18 до 49 років) вбачають у міліціонері радше небезпеку. Оцінки опитаних віком 50-59 років поділилися навпіл, а серед найстарших респондентів (60 і більше років) помітно переважає позитивне ставлення до людини у формі (34% проти 20%) (діаграми “*Уявіть собі таку ситуацію, вночі на порожній вулиці...*”).

1.2. Очевидно, критичне ставлення до міліції є головною причиною досить низької готовності громадян допомагати ОВС. Респонденти найчастіше висловлюють готовність до, умовно кажучи, “опосередкованої” допомоги міліції: виступати в ролі свідка (37%), повідомити про підозрілих осіб (27%), про злочин, що було скоєно (35%), або що готується (26%). Нижчою є готовність до безпосередньої активної допомоги: лише 17% готові запобігти злочинам і правопорушенням, які вчиняються в їх присутності, 13% – допомагати затримувати злочинців, 11% – патрулювати вулиці разом з міліцією, 4% – надавати свій транспортний засіб для потреб міліції. Готовність до активних дій в усіх регіонах дорівнює загальнонаціональному показнику. Лише на Заході та Півдні респонденти помітно частіше висловлюють готовність допомагати міліції в ролі свідка або інформувати її про злочини – скоєні, чи такі, що готуються.

Майже чверть (23%) громадян не готові допомагати міліції за жодних обставин (від 18% на Заході до 30% – на Сході) (діаграма і таблиця “*Чи готові Ви в разі потреби...?*”).

2. Оцінки діяльності міліції

2.1. Громадяни оцінюють діяльність ОВС досить критично. За результатами опитування у січні 2015р., переважна більшість респондентів заявили, що правоохоронці “не дуже добре” або “погано” справляються з такими завданнями, як:

- виявлення та розкриття злочинів (79%);
- забезпечення захисту власності від злочинних посягань (78%);
- надання соціально-правової допомоги громадянам (76%);
- забезпечення особистої безпеки громадян (76%);
- запобігання правопорушенням і їх припинення (76%);
- забезпечення безпеки дорожнього руху (72%);
- охорона громадського порядку (71%).

Оцінки жителів Заходу та Півдня є дещо більш позитивними: 25% жителів Заходу та 19% жителів Півдня переконані в тому, що міліція добре справляється з охороною і забезпеченням громадського порядку. Жителі Сходу налаштовані найбільш критично: відносно найбільші частини респондентів (від 32% до 41%) переконані, що міліція виконує названі завдання “погано” (таблиця і діаграми “*Як справляються правоохоронні органи...?*”).

У цілому, ці оцінки корелюють з результатами попереднього дослідження (вересень 2014р.) – тоді респонденти за п’ятибальною шкалою оцінили роботу місцевої міліції (на рівні міста та району, де респонденти проживають) загалом у 3 бали, а окремі аспекти її діяльності – ще нижче. Привертає особливу увагу та обставина, що найкраще (3,7 бала) громадяни оцінили забезпечення міліцією охорони представників влади та водночас найгірше (2,3 бала) – її боротьбу з хабарництвом і корупцією в органах влади та інших державних структурах (таблиця “*Як Ви оцінюєте роботу міліції Вашого міста...?*”).

Визрно ілюструє критичне ставлення до міліції упевненість більшості громадян у тому, що:

- середньостатистичний начальник районного відділення міліції під час розслідування кримінальної справи діятиме не за законом, а за вказівкою керівництва (таку думку поділяли в червні 2006р. – 53% респондентів, у вересні 2014р. – 60%);
- середньостатистичний слідчий закриє якусь кримінальну справу, якщо йому запропонують велику суму грошей (у червні 2006р. – 47% опитаних, у вересні 2014р. – 55%).

(Таблиці “*Як буде діяти середньостатистичний...?*”).

2.2. Слід зазначити, що в цілому громадяни не часто контактують з міліцією. 80% опитаних зазначають, що останнім часом (упродовж року, станом на вересень 2014р.) жодних контактів з правоохоронцями вони не мали. Однак у решти респондентів, які мали контакт з міліцією, склалися досить суперечливі враження. З одного боку, половина респондентів залишилися тісно чи іншою мірою незадоволеними цими контактами. Стільки ж – незадоволені оперативністю дій міліції. З іншого боку, більшість респондентів відзначають, що працівники міліції ставилися до них з повагою, не застосовували силу та не вимагали гроші або подарунки (таблиці “*Чи контактували Ви з міліцією...?*” та “*Якщо згадати Ваш останній контакт...?*”).

2.3. Попри власний невеликий досвід контактування з міліцією, більшість опитаних зовсім або “скоріше” не згодні з тим, що працівники міліції:

- виконують свої обов’язки чесно та в повному обсязі (62%);
- добре ставляться до потерпілих (64%);
- поважають права людини (69%);
- не підтримують корупцію (74%).

При цьому, більшість опитаних упевнені, що працівників міліції підтримує влада – державна (58% респондентів згодні або “скоріше” з цією тезою) і місцева (59%), а також – місцева громада (61%).

Кардинальних відмінностей в оцінках залежно від регіону не спостерігається (таблиці “Якою мірою Ви згодні з наступними твердженнями?”).

3. Оцінки стану безпеки

3.1. Результати останніх за часом опитувань свідчать про те, що майже чверть громадян відзначають погіршення безпеки в районі їх проживання, найбільшою мірою – жителі Півдня (35%) і Сходу (26%)⁶. На Заході таку думку поділяє лише кожен десятий опитаний (діаграма “Як змінився рівень безпеки в районі...?”).

Серед найбільш поширених у місцях проживання респондентів проблем безпеки відзначаються насамперед наступні: перевищення швидкості автотранспортом (58% респондентів відзначили цю проблему як “дуже поширену” та “поширену”), правопорушення, скоєні у стані алкогольного сп’яніння (56%), керування транспортом у нетверезому стані (55%), а також – корупція в міліції (55%) (таблиця “Якою мірою наведені проблеми є поширеними у Вашому населеному пункті?”).

Привертають увагу значні розбіжності оцінок поширеності корупції в міліції громадянами та експертами, з одного боку, та самими працівниками міліції – з іншого. Так, поширеність корупції в міліції (“дуже поширена” та “поширена”) відзначають 55% громадян, 92% експертів – і лише 28% опитаних працівників ОВС⁷.

3.2. Опосередкованим критерієм оцінки стану громадської безпеки є особисте відчуття громадянами тієї чи іншої загрози. Як з’ясувалося, найбільше вони побоюються стати жертвою: образи у громадському місці (42%), дорожньо-транспортної пригоди (38%), шахрайства або будь-якого злочину (по 37%), пограбування на вулиці (33%) та фізичного насильства (32%) (таблиця “Якою мірою Ви відчуваєте загрозу...?”).

Найбільш безпечно громадяни відчувають себе насамперед у своїй квартирі (будинку) – 83% опитаних, і в своєму під’їзді (подвір’ї) – 76%. Водночас, досить значима частина опитаних не відчувають безпечно й у цих місцях (15% і 19%, відповідно). Більш небезпечними вбачаються опитаним громадські місця – більш ніж кожен четвертий відчуває себе в небезпеці у своєму районі (26%) та у громадському транспорті (27%). А для кожного третього (34%) небезпечними є райони або населені пункти, де він часто буває (таблиця “Наскільки безпечно Ви себе відчуваєте...?”).

Відчуття безпеки/небезпеки істотно залежить від часу доби, місця проживання та віку. Так, громадяни по різному відчувають рівень безпеки на вулицях свого населеного пункту залежно від часу доби:

найбільш безпечними є день (6.00-17.00) – на думку 90% опитаних, і вечір (17.00-22.00) – 76%. Однак у нічний час (після 22.00) вже однакові частки (по 47%) опитаних відчувають як безпеку, так і небезпеку.

Суттєво відрізняються почуття рівня безпеки жителів міста і села. Так, якщо вдень відчуваються в безпеці по 90% як міських, так і сільських жителів, то у вечірній і нічний час картина помітно змінюється: тоді відчуваються безпечно 73% і 38% жителів міста, відповідно, а серед жителів села – 82% і 63%, відповідно.

Що стосується вікових відмінностей, то вдень близько 90% громадян усіх вікових категорій тією чи іншою мірою відчуваються у безпеці. Але вночі 51% молодих людей (18-29 років) відчуваються безпечно, 42% – небезпечно, а серед найстарших (60 і більше років) ці показники становлять 41% і 48%, відповідно (діаграма і таблиця “Наскільки безпечно Ви себе відчуваєте у своєму населеному пункті?”).

4. Ставлення до реформування міліції

4.1. Більшість громадян вважають реформування міліції дуже або “скоріше” актуальним (у січні 2015р. – 66%; від 75% на Заході до 48% на Півдні) (діаграма “Чи актуально наразі проводити реформування міліції?”).

Загалом, 83% опитаних вважають, що міліція повинна перетворитися з карального на сервісний орган, який обслуговує інтереси громадян. При цьому абсолютна більшість згодні або “скоріше” згодні з тим, що насамперед:

- міліція повинна більш оперативно реагувати на звернення громадян (95%);
- треба істотно покращити ставлення правоохоронців до людей (94%);
- необхідно спростити процедури звернення до міліції та оформлення документів (93%);
- зробити роботу міліції гласною (91%);
- підвищити відповідальність правоохоронців за скоєні ними порушення (90%).

Також дуже важливо, змінити систему відбору і підготовки кадрів (88%) і створити незалежну комісію з розгляду скарг на дії правоохоронців (85%).

Найменшою мірою громадяни погодилися з такими можливими нововведеннями, як перейменування міліції в поліцію (24%), збільшення її чисельності (26%), збільшення або зменшення повноважень міліції (30% і 33%, відповідно) (таблиця “Якою мірою Ви згодні з наведеними твердженнями...?”).

4.2. Однією з головних проблем є сьогодні оплата праці в ОВС. У цьому контексті досить показовими є відповіді на питання про суму зарплати, за яку громадяни готові піти служити в міліцію (або рекомендувати цей крок своїм дітям чи родичам). 28% респондентів обрали варіант відповіді “за жодні гроші”; 21% – не змогли визначитися. Серед тих, хто визначився з сумою, відносна більшість (21%) вказали на суму в діапазоні 6,5-13 тис. грн., що кардинально перевищує нинішній рівень зарплат в ОВС (діаграма і таблиця “За яку місячну зарплату Ви погодилися б...?”).

4.3. Що стосується перспектив створення місцевої міліції, то абсолютна більшість (90%) громадян тією чи іншою мірою згодні з тим, що вона повинна

⁶ Доречно нагадати, що з квітня 2014р. опитування жителів окупованих територій не здійснювалося.

⁷ Докладно результати експертного опитування та опитування працівників ОВС див. у матеріалах “Реформування міліції в Україні: оцінки експертів” та “Реформування ОВС України: оцінки та позиції працівників міліції”, вміщених у цьому виданні.

бути орієнтованою на потреби місцевої громади, 87% – що вона повинна не менш, ніж раз на рік звітувати перед громадою, 86% – що саме громада має оцінювати роботу міліції (таблиця “Якою мірою Ви згодні з наведеними твердженнями...?”).

Водночас неоднозначними є позиції громадян стосовно того, що **місцева міліція має фінансуватися з місцевих податків**. Найчастіше цю думку поділяють жителі Сходу – 53%, на Заході та в Центрі прихильників цього варіанту фінансування помітно менше – 39% і 38%, відповідно.

Немає однозначної думки і стосовно **підпорядкування місцевої міліції**. Лише відносна більшість (40%) громадян вважають, що вона повинна мати подвійне підпорядкування (з одних питань – місцевим органам влади, з інших – МВС України). Кожен п'ятий (21%) – підтримує її підпорядкування тільки МВС, 18% – місцевій владі (діаграма “Яку модель підпорядкування місцевої міліції...?”).

Більшість (61%) громадян вважають, що до **складу місцевої міліції** мають належати насамперед дільничні інспектори; 40% – поділяють цю думку стосовно патрульно-постових підрозділів. Належність інших підрозділів до місцевої міліції дістала значно меншу підтримку (втім це може бути зумовлено недостатньою обізнаністю респондентів із специфікою їх роботи – питання виявилось складним для 30% респондентів) (діаграма “Які з названих підрозділів органів внутрішніх справ...?”).

Очевидно, досить складним було й питання про **обрання громадою працівників місцевої міліції на певні пости**. Жодна з позицій не підтримана більшістю опитаних; по 33% респондентів підтримали ідеї обрання начальників управлінь (відділів) міліції і дільничних; 21% – керівників служб (ДАІ, ППС, слідства). Майже кожен четвертий (24%) – проти обрання працівників міліції на посади громадою (діаграма “На які з названих посад...?”).

Конкретизуючи **форми контролю громади над діяльністю міліції**, більшість (59%) респондентів відзначили насамперед регулярні звіти міліції перед громадою, 36% – участь представників громадських організацій у розслідуванні скарг на дії працівників міліції, 29% – урахування результатів періодичних опитувань громадян в оцінці діяльності міліції (таблиця “Як саме громада повинна контролювати міліцію?”).

5. Джерела інформації та рівень поінформованості громадян

Наведена вище картина позицій та оцінок громадян не буде повною без відповіді на питання, яким чином і на підставі яких інформаційних джерел формується ставлення громадян до міліції, їх бачення напрямів і перспектив реформування системи правоохоронних органів України.

Результати опитування свідчать про те, що уявлення про діяльність міліції формують переважно три основні канали: історії з життя знайомих, друзів, родичів (59%), телевізійні новини (50%) і телепередачі на кримінальні теми (39%). Зрозуміло, що досвід людей з найближчого оточення є досить переконливим аргументом і безумовно впливає на позицію респондента, але очевидно й те, що ЗМІ відіграють важливу роль у формуванні ставлення до правоохоронців.

Помітно менше опитаних відзначають джерелами інформації особисті спостереження за діями працівників міліції без прямого контакту (21%), новини в Інтернеті (17%), неформальне спілкування з працівниками міліції (16%), кінофільми, серіали про міліцію (16%) тощо.

Привертає увагу те, що особистий досвід посідає останнє місце в цій ієрархії. Лише незначна частка (4%) респондентів оцінює дії правоохоронців, спираючись на власний досвід роботи у правоохоронних органах або досвід спілкування з працівниками міліції у процесі їх роботи.

Помітними є регіональні відмінності. В Центрі, на Півдні і Сході найбільші частини респондентів (51%, 62% і 67%, відповідно) орієнтуються на інформацію з найближчого кола (знайомі, друзі, родичі), на Заході найчастіше (63%) – на телевізійні новини. Водночас, на Сході частіше, ніж в інших регіонах, в якості джерела інформації відзначаються особисті спостереження за діями працівників міліції без прямого контакту (таблиця “З яких джерел Ви переважно отримуєте інформацію...?”).

Варто додати, що лише близько 2% опитаних працюють або працювали у правоохоронних органах (міліція, суди), а 4% мають досвід роботи на державній службі. Так само невеликі частини громадян мали формальні стосунки з представниками правоохоронних органів – лише кожен сотий (1%) з опитаних зазначив, що був притягнутий до кримінальної, а 7% – до адміністративної відповідальності (включно із штрафами за порушення правил дорожнього руху) (діаграми “Працюєте чи працювали Ви коли-небудь...?”, “Чи були Ви коли-небудь притягнуті...?”).

Отже, уявлення громадян про роботу міліції та, відповідно, їх ставлення до правоохоронних органів формується головним чином опосередковано – на основі інформації від найближчого оточення і ЗМІ.

ВИСНОВКИ

Рівень суспільної довіри до міліції є критично низьким – що дозволяє говорити про кризу її легітимності. В оцінках роботи міліції переважають негативні. На думку більшості опитаних, правоохоронці незадовільно забезпечують особисту безпеку громадян і захист власності від злочинних посягань, запобігають правопорушенням і розкривають злочини, а також – неналежною мірою охороняють громадський порядок. У суспільстві переважають сумніви в тому, що працівники міліції чесно виконують свої обов'язки, поважають права людини, добре ставляться до потерпілих. Найбільші сумніви висловлюють респонденти стосовно того, що правоохоронці не підтримують корупцію.

Тривожними є оцінки громадянами рівня особистої і громадської безпеки. Найчастіше респонденти відзначають, що ситуація в цій сфері не змінюється, або погіршується. Найбільше занепокоєння викликає безпека на дорогах, правопорушення, скосні в нетверезому стані, корупція в системі ОВС. Дуже часто респонденти відчувають загрозу стати жертвою образи в громадському місці, дорожньо-транспортної пригоди, шахрайства.

Більшість громадян підтримують реформування міліції. На їх думку, реформа має бути спрямована на підвищення оперативності діяльності правоохоронців, покращення їх ставлення до людей, ліквідацію бюрократичної тяганини. Також, на думку респондентів, необхідно зробити роботу міліції гласною, підвищити її відповідальність, покращити систему добору кадрів. Діяльність міліції має бути підзвітною громаді та орієнтуватися на інтереси місцевих жителів. Загалом, міліція має перетворитися на сервісний орган, який обслуговує інтереси громадян.

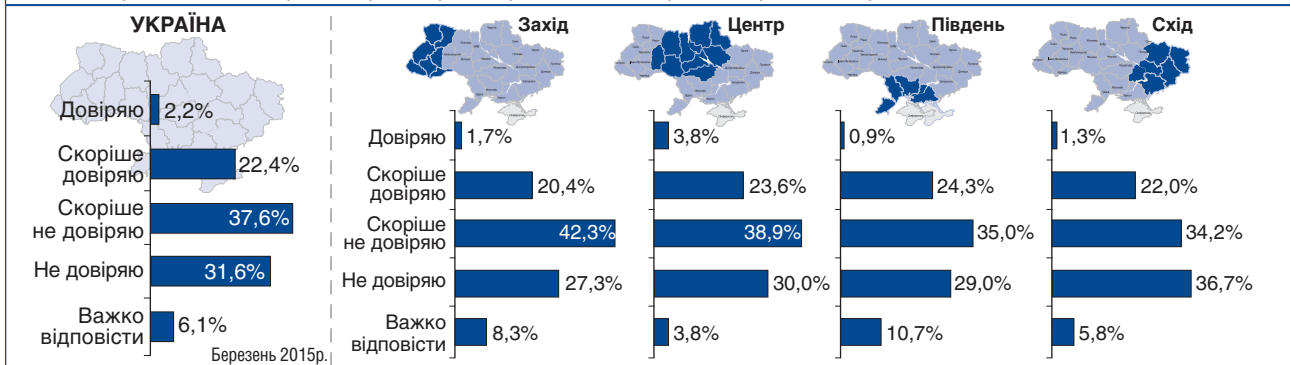

ДОВІРА ДО МІЛІЦІЇ І ГОТОВНІСТЬ ЇЇ ДОПОМАГАТИ

Якою мірою Ви довіряєте міліції?
% опитаних

	Довіряю	Скоріше довіряю	Скоріше не довіряю	Не довіряю	Важко відповісти	Баланс*
Серпень 2012р.	3,2	27,0	31,5	31,4	7,0	-32,7
Травень 2013р.	3,2	19,5	30,2	39,8	7,3	-47,3
Липень 2013р.	2,0	16,7	28,3	46,4	6,6	-56,0
Грудень 2013р.	3,1	18,9	29,9	40,4	7,8	-48,3
Квітень 2014р.	2,5	23,2	38,3	28,4	7,5	-41,0
Травень 2014р.	2,4	21,6	31,1	37,0	7,9	-44,1
Вересень 2014р.	4,1	22,0	36,1	30,5	7,4	-40,5
Листопад 2014р.	2,0	20,6	45,4	25,1	6,9	-47,9
Грудень 2014р.	1,1	15,3	39,1	35,1	9,6	-57,8
Січень 2015р.	2,9	18,5	38,1	30,3	10,2	-47,0
Березень 2015р.	2,2	22,4	37,6	31,6	6,1	-44,6

* Різниця між сумою відповідей "довіряю" і "скоріше довіряю" та сумою відповідей "скоріше не довіряю" і "не довіряю".

Чи довіряєте Ви українській міліції і названим їй представникам?
% опитаних

	Довіряю	Скоріше довіряю	Скоріше не довіряю	Не довіряю	Важко відповісти	Баланс*
Міністр внутрішніх справ	1,3	17,9	36,6	29,7	14,4	-47,1
Українська міліція в цілому	2,1	21,3	39,4	27,4	9,9	-43,4
Керівник Вашого обласного Управління МВС України	1,6	15,8	35,0	25,4	22,3	-43,0
Міліція Вашої області	1,7	20,4	36,6	26,3	15,0	-40,8
Міліція Вашого міста (села, селища)	3,3	24,0	33,6	24,4	14,8	-30,7
Ваш дільничний інспектор	4,0	24,9	24,8	20,8	25,6	-16,7

* Різниця між сумою відповідей "довіряю" і "скоріше довіряю" та сумою відповідей "скоріше не довіряю" і "не довіряю".

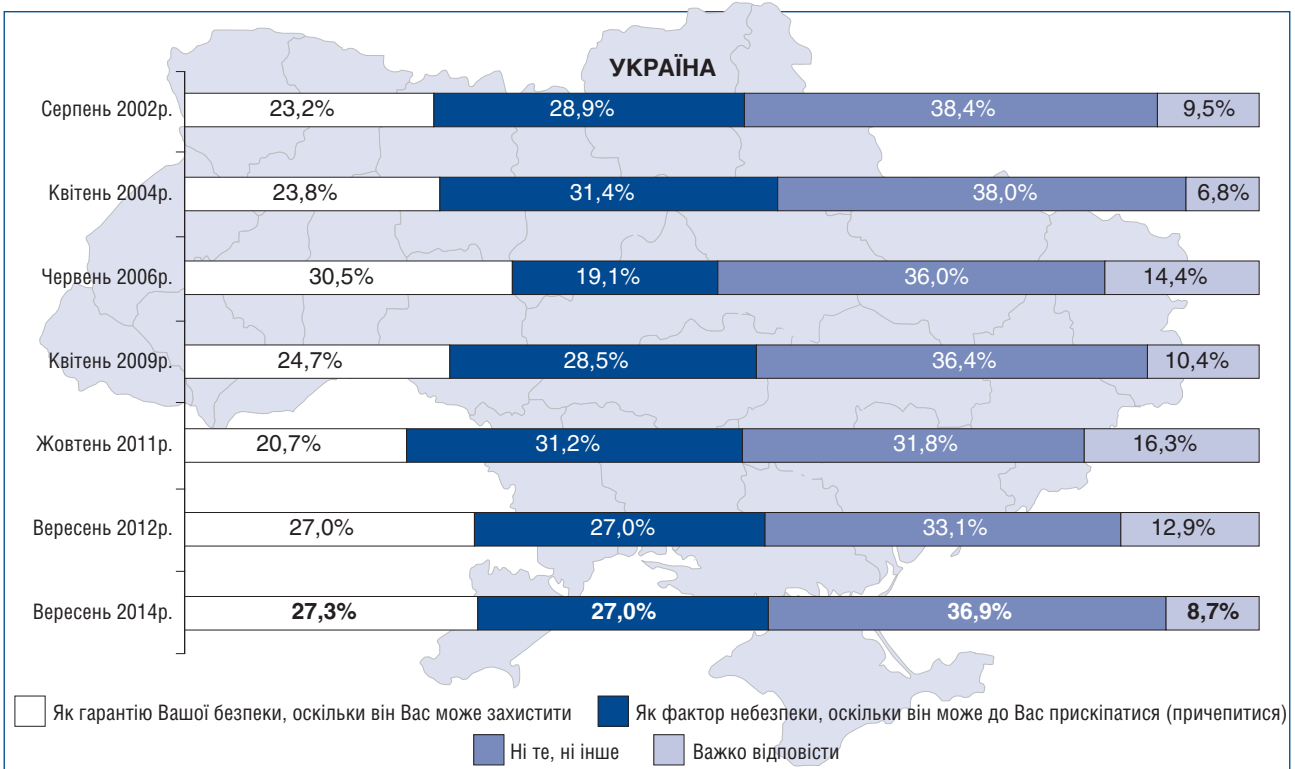
Січень 2015р.

	Міністр внутрішніх справ				Міліція Вашої області				
	Захід	Центр	Південь	Схід	Захід	Центр	Південь	Схід	
Довіряю	3,1	0,4	0,5	1,6	Довіряю	3,3	1,3	0,9	1,6
Скоріше довіряю	22,1	17,8	23,3	13,9	Скоріше довіряю	25,4	16,7	31,2	17,7
Скоріше не довіряю	41,1	46,3	34,9	24,8	Скоріше не довіряю	40,6	46,6	31,6	25,7
Не довіряю	21,6	20,4	26,0	45,0	Не довіряю	21,6	18,9	22,8	37,7
Важко відповісти	12,1	15,1	15,3	14,7	Важко відповісти	9,0	16,5	13,5	17,3
	Українська міліція в цілому				Міліція Вашого міста (села, селища)				
	Захід	Центр	Південь	Схід	Захід	Центр	Південь	Схід	
Довіряю	4,0	2,2	0,5	1,5	Довіряю	6,2	2,6	1,9	2,6
Скоріше довіряю	23,5	19,5	31,6	18,6	Скоріше довіряю	28,1	21,9	37,2	19,3
Скоріше не довіряю	43,7	47,5	35,8	29,8	Скоріше не довіряю	34,3	41,4	28,8	26,9
Не довіряю	21,4	19,6	20,5	40,8	Не довіряю	19,5	18,9	21,9	33,5
Важко відповісти	7,4	11,2	11,6	9,4	Важко відповісти	11,9	15,1	10,2	17,7
	Керівник Вашого обласного Управління МВС України				Ваш дільничний інспектор				
	Захід	Центр	Південь	Схід	Захід	Центр	Південь	Схід	
Довіряю	2,9	1,0	0,9	1,6	Довіряю	7,6	2,6	2,3	3,6
Скоріше довіряю	20,2	12,8	27,3	12,6	Скоріше довіряю	32,3	24,0	40,3	16,4
Скоріше не довіряю	37,3	44,9	31,9	24,5	Скоріше не довіряю	20,2	30,4	17,6	24,2
Не довіряю	21,1	18,2	21,3	36,6	Не довіряю	16,4	15,7	21,3	28,3
Важко відповісти	18,5	23,1	18,5	24,7	Важко відповісти	23,5	27,2	18,5	27,5

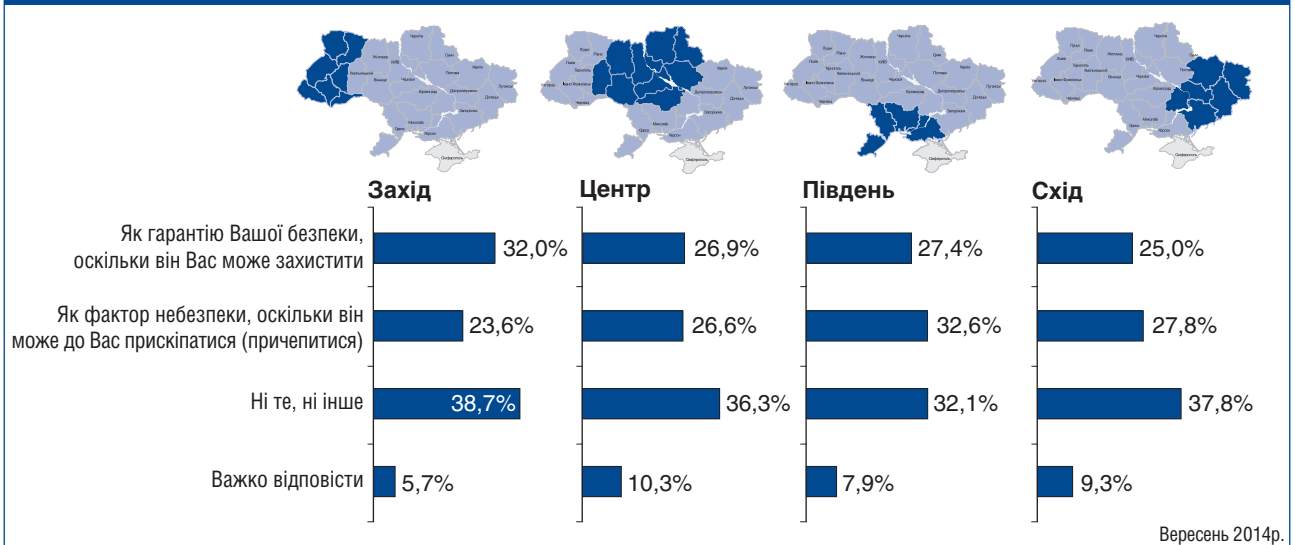
Січень 2015р.

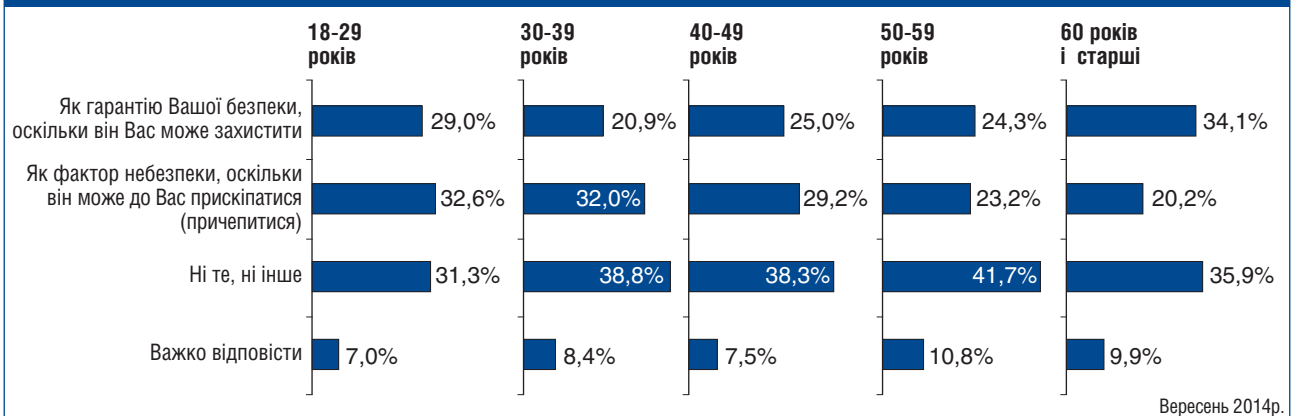
Уявіть собі таку ситуацію: вночі, на порожній вулиці Ви побачили міліціонера. Ви його сприймаєте...?
% опитаних

РЕГІОНИ

ВІК

Чи готові Ви в разі потреби допомагати працівникам міліції?*
 % опитаних

Вересень 2014р.

РЕГІОНИ

	Захід	Центр	Південь	Схід
Виступати в ролі свідка, понятого, коли це потрібно	39,8	34,8	40,0	35,4
Повідомити про злочин, що було скоєно	43,5	29,7	43,3	31,6
Повідомити про підозрілих осіб або підозрілу ситуацію, яка склалася на певній території або в певному місці	31,3	26,8	32,6	21,8
Повідомити про злочин, що готується	31,1	22,2	30,7	24,2
Запобігати злочинам та правопорушенням, які вчиняються у присутності громадянина	22,2	19,1	16,7	13,1
Допомагати затримувати злочинців	12,0	14,6	13,0	12,4
Постійно брати участь в оцінці роботи міліції	14,1	12,2	15,3	11,0
Брати участь у патрулюванні вулиць разом з працівниками міліції	12,7	12,3	9,8	8,2
Збирати й надавати працівникам міліції інформацію, яка має значення для забезпечення громадського порядку і законності	14,8	11,2	9,3	7,1
Надавати свій транспортний засіб для потреб міліції	3,8	4,6	3,7	2,2
Допомагати екіпірувати міліцію	2,2	2,2	2,3	1,7
Інші види допомоги	4,3	3,2	8,8	7,1
Не готовий допомагати за жодних обставин	17,5	21,6	19,1	30,1
Важко відповісти	12,4	11,4	10,2	10,1

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ОЦІНКА РОБОТИ МІЛІЦІЇ

Як справляються правоохоронні органи з наведеними завданнями? % опитаних

	Добре	Не дуже добре	Погано	Важко відповісти
Охорона та забезпечення громадського порядку	15,8	44,1	27,1	13,1
Забезпечення безпеки дорожнього руху	12,2	43,1	28,8	15,9
Запобігання правопорушенням та їх припинення	10,2	43,1	32,4	14,3
Участь у наданні соціальної і правової допомоги громадянам	9,1	45,4	31,0	14,6
Забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод	9,1	44,2	31,8	14,9
Захист власності від злочинних посягань	8,2	48,8	29,6	13,3
Виявлення та розкриття злочинів	7,7	41,6	37,1	13,5

Охорона та забезпечення громадського порядку

Регіон	Добре	Не дуже добре	Погано	Важко відповісти
Захід	25,2%	41,7%	21,4%	11,7%
Центр	8,6	54,8%	26,7%	9,9
Південь	19,4%	49,5%	21,3%	9,7
Схід	16,1%	33,1%	32,7%	18,1%

Забезпечення безпеки дорожнього руху

Регіон	Добре	Не дуже добре	Погано	Важко відповісти
Захід	17,4%	41,2%	27,9%	13,6%
Центр	7,4	51,4%	27,9%	13,4%
Південь	17,7%	47,0%	23,3%	12,1%
Схід	12,0	34,8%	32,1%	21,0%

Запобігання правопорушенням та їх припинення

Регіон	Добре	Не дуже добре	Погано	Важко відповісти
Захід	12,9	46,4%	26,2%	14,5%
Центр	7,4	47,0%	36,0%	9,6
Південь	14,4%	46,5%	27,4%	11,6%
Схід	10,2	36,0%	34,1%	19,7%

Участь у наданні соціальної і правової допомоги громадянам

Регіон	Добре	Не дуже добре	Погано	Важко відповісти
Захід	13,1%	47,7%	25,7%	13,5%
Центр	4,9	53,6%	29,5%	11,9
Південь	11,6	46,5%	28,8%	13,0%
Схід	9,9	35,3%	36,3%	18,5%

Забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод

Регіон	Добре	Не дуже добре	Погано	Важко відповісти
Захід	13,5%	47,5%	25,4%	13,5%
Центр	4,8	49,6%	34,2%	11,4
Південь	13,9%	45,8%	29,2%	11,1
Схід	9,3	36,2%	34,2%	20,3%

Захист власності від злочинних посягань

Регіон	Добре	Не дуже добре	Погано	Важко відповісти
Захід	11,7	52,1%	25,2%	11,0
Центр	5,5	58,4%	27,0%	9,0
Південь	11,1	51,9%	25,0%	12,0
Схід	7,8	36,3%	36,4%	19,4%

Виявлення та розкриття злочинів

Регіон	Добре	Не дуже добре	Погано	Важко відповісти
Захід	10,0	44,0%	30,2%	15,7%
Центр	5,5	43,9%	40,3%	10,3
Південь	12,1	45,6%	28,4%	14,0
Схід	7,3	36,7%	40,9%	15,1%

Добре справляються
  Не дуже добре справляються
 Погано справляються
  Важко відповісти

Січень 2015р.

Як Ви оцінюєте роботу міліції Вашого міста (в сільській місцевості – Вашого району) в кожній з наведених сфер? середній бал

	УКРАЇНА	Захід	Центр	Південь	Схід
Охорона представників влади та забезпечення їх безпеки	3,7	3,7	3,8	3,7	3,7
Охорона та забезпечення громадського порядку	3,1	3,2	3,0	3,2	3,0
Робота міліції Вашого міста (в сільській місцевості – Вашого району) в цілому	3,0	3,0	2,9	3,1	2,9
Забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод	2,9	3,1	2,9	3,1	2,9
Боротьба з порушеннями правил дорожнього руху, забезпечення безпеки руху	2,9	3,0	3,0	2,9	2,8
Боротьба з вуличною злочинністю	2,9	3,0	2,9	2,9	2,9
Запобігання правопорушенням та їх припинення	2,8	2,9	2,8	3,0	2,7
Розкриття злочинів	2,7	2,8	2,7	2,7	2,7
Боротьба з хабарництвом, корупцією в органах влади, інших державних структурах	2,3	2,2	2,4	2,3	2,2

* За п'ятибальною шкалою від 1 до 5, де "1" означає край низьку оцінку, а "5" – максимально високу оцінку. Вересень 2014р.

Як буде діяти середньостатистичний начальник районного відділення міліції, якщо під час розслідування кримінальної справи він отримає вказівку від керівництва вчинити протизаконні дії? % опитаних

	Червень 2006р.	Жовтень 2011р.	Вересень 2012р.	Вересень 2014р.
Вчинить за законом	11,4	9,4	7,9	9,2
Вчинить за вказівкою керівництва	53,0	61,6	61,5	60,1
На словах погодиться з керівництвом, але намагатиметься уникати виконання вказівки	8,7	7,2	6,7	9,9
Важко відповісти	26,8	21,8	23,8	20,8

Як буде діяти середньостатистичний слідчий, якщо йому запропонують велику суму грошей, щоб він закрав якусь кримінальну справу? % опитаних

	Червень 2006р.	Жовтень 2011р.	Вересень 2012р.	Вересень 2014р.
Продовжуватиме справу	9,7	8,9	8,8	9,0
Візьме гроші і закрав справу	47,2	56,9	55,4	55,2
Візьме гроші і не закрав справу	9,4	8,6	6,9	11,1
Важко відповісти	33,8	25,6	28,8	24,7

Чи контактували Ви з міліцією з названих причин упродовж останніх 12 місяців?*
% опитаних

За необхідності оформити якісь документи	5,4
Міліція зупинила Вас на вулиці з будь-якою метою (перевірка документів тощо)	5,0
Ви, Ваші родичі або знайомі стали жертвою злочину	4,4
Ви звернулися, щоб отримати допомогу або пораду (наприклад, як пройти кудись)	2,0
Ви надавали свідчення	1,9
Ви, Ваші родичі або знайомі були підозрюваними у злочині	1,8
Ви повідомили про дорожню пригоду	1,6
До Вас приходили додому працівники міліції, які проводили якийсь розслідування	1,6
Вас запрошували до райвідділу (підвідділу, управління) працівники міліції, які проводили якийсь розслідування	1,5
Ви повідомили про необхідність надання комусь медичної допомоги	1,4
Ви повідомили про сигналізацію, що спрацювала	1,3
Ви повідомили про злочин	1,2
Ви повідомили про підозрілу людину або подію	1,2
Ви скаржилися на шум або гучну музику	1,2
Інше	1,8
Жодних контактів не було	80,0

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

Вересень 2014р.

Якщо згадати Ваш останній контакт з міліцією, то...,
% тих, хто контактував з міліцією за останній рік

	Згоден	Скоріше згоден	Скоріше не згоден	Не згоден	Важко відповісти
Працівники міліції уважно вислухали Вас	16,2	43,6	23,4	10,3	6,4
Працівники міліції ставилися до Вас з повагою	14,9	40,7	23,0	12,0	9,4
Ви залишилися повністю задоволені	12,9	29,8	25,0	25,2	7,1
Міліціонери пояснили, що вони роблять і чому	11,3	31,7	29,2	19,1	8,7
Працівники міліції діяли оперативно	9,3	31,2	30,4	18,1	11,0
Працівники міліції натякали, що Ви повинні дати гроші або подарунки	7,3	18,7	20,0	40,6	13,4
Міліція застосувала силу, коли це не було потрібним	2,9	8,4	21,2	54,3	13,3

Вересень 2014р.

Якою мірою Ви згодні з наступними твердженнями?
% опитаних

	Згоден	Скоріше згоден	Скоріше не згоден	Не згоден	Важко відповісти				
Працівників міліції підтримує державна влада	19,3	45,8	12,4	3,1	19,3				
Працівників міліції підтримує місцева влада	18,1	48,9	10,3	3,6	19,1				
Працівники міліції працюють разом з місцевою владою	15,0	41,3	15,2	5,8	22,8				
Працівників міліції підтримує місцева громада (громадяни)	3,4	25,0	36,3	16,0	19,2				
Працівники міліції виконують свої обов'язки чесно та в повному обсязі	2,9	24,9	42,7	19,7	9,8				
Працівники міліції не підтримують корупцію	2,5	9,2	38,6	35,8	13,9				
Працівники міліції добре ставляться до потерпілих	2,2	24,8	39,6	17,4	15,9				
Працівники міліції поважають права людини	2,1	27,2	42,1	17,7	10,8				
Працівників міліції підтримує державна влада					Працівники міліції виконують свої обов'язки чесно та у повному обсязі				
	Захід	Центр	Південь	Схід					
Згоден	10,5	21,7	32,4	18,2	Згоден	1,7	4,2	3,3	2,3
Скоріше згоден	53,3	39,4	43,5	48,4	Скоріше згоден	19,1	27,2	23,7	26,2
Скоріше не згоден	8,6	14,8	8,3	13,7	Скоріше не згоден	49,6	36,1	46,0	44,2
Не згоден	4,8	2,3	2,3	3,2	Не згоден	19,1	20,0	20,9	19,3
Важко відповісти	22,7	21,7	13,4	16,6	Важко відповісти	10,5	12,5	6,0	7,9
Працівників міліції підтримує місцева влада					Працівники міліції не підтримують корупцію				
Згоден	9,8	17,9	32,6	18,9	Згоден	1,4	3,5	3,7	2,0
Скоріше згоден	53,6	41,5	43,3	55,2	Скоріше згоден	8,4	11,0	8,3	8,3
Скоріше не згоден	8,1	12,6	7,9	9,9	Скоріше не згоден	42,5	34,6	40,3	39,7
Не згоден	5,5	3,5	2,3	2,9	Не згоден	35,8	36,4	36,1	35,0
Важко відповісти	23,0	24,5	14,0	13,1	Важко відповісти	11,9	14,5	11,6	15,0
Працівники міліції працюють разом з місцевою владою					Працівники міліції добре ставляться до потерпілих				
Згоден	9,5	15,2	18,6	16,9	Згоден	1,7	3,8	3,3	0,7
Скоріше згоден	45,6	36,4	44,7	42,5	Скоріше згоден	22,7	22,9	26,5	27,7
Скоріше не згоден	13,8	15,4	14,4	16,0	Скоріше не згоден	36,8	39,1	38,6	42,2
Не згоден	7,2	6,7	3,7	4,6	Не згоден	18,1	18,3	17,7	15,9
Важко відповісти	23,9	26,3	18,6	20,0	Важко відповісти	20,8	15,9	14,0	13,5
Працівників міліції підтримує місцева громада (громадяни)					Працівники міліції поважають права людини				
Згоден	2,1	3,8	8,4	2,3	Згоден	1,9	3,3	2,8	1,0
Скоріше згоден	24,1	26,3	24,2	24,5	Скоріше згоден	24,6	27,8	28,8	27,6
Скоріше не згоден	34,1	34,0	33,5	40,7	Скоріше не згоден	41,5	38,7	42,3	45,9
Не згоден	14,3	14,9	16,7	17,8	Не згоден	18,4	18,4	16,7	17,0
Важко відповісти	25,3	21,0	17,2	14,7	Важко відповісти	13,6	11,7	9,3	8,5

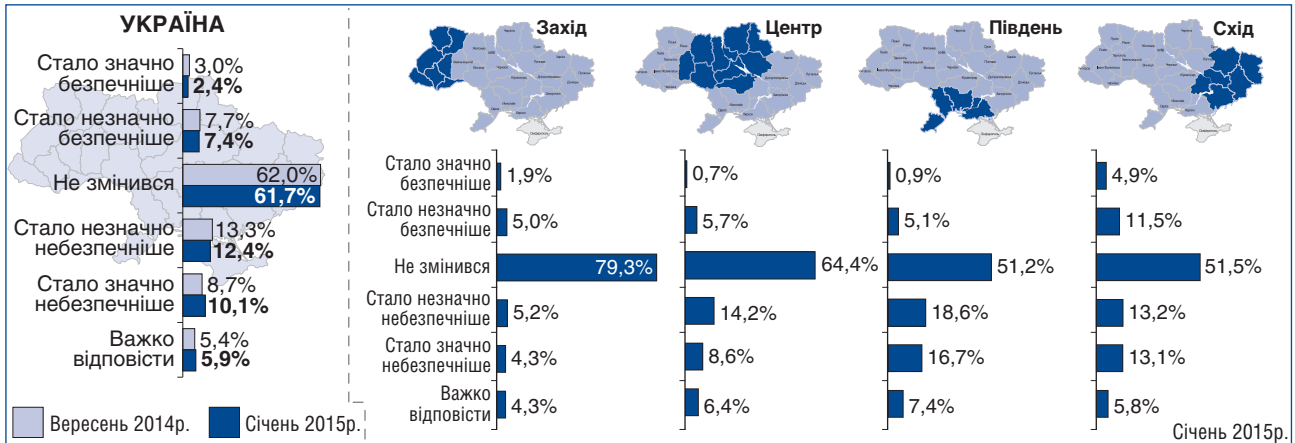
Вересень 2014р.

ОЦІНКА СТАНУ БЕЗПЕКИ

Як змінився рівень безпеки в районі, де Ви проживаєте, упродовж останніх 12 місяців?
% опитаних

Якою мірою наведені проблеми є поширеними у Вашому населеному пункті?
% опитаних

Проблема	Дуже поширені	Поширені	Незначно	Цієї проблеми немає	Важко відповісти
Перевищення швидкості автотранспортом	18,7	39,6	25,1	9,7	6,9
Корупція в міліції	18,4	36,5	19,7	8,4	17,1
Керування транспортом у нетверезому стані	14,0	40,5	29,6	8,3	7,5
Правопорушення, скоєні у стані алкогольного сп'яніння	13,6	42,0	28,5	8,5	7,3
Неліцензована торгівля	13,0	28,1	24,6	14,7	19,6
Порушення тиші у вечірній та нічний час	12,0	30,4	36,5	17,2	3,9
Хуліганство	10,2	31,9	38,0	14,8	5,2
Незаконне застосування сили працівниками міліції	8,9	25,6	25,1	14,0	26,4
Злочини, пов'язані з наркотиками	6,3	24,6	32,6	19,2	17,3
Кишенькові крадіжки	5,0	26,6	36,8	23,5	8,2
Крадіжки з квартир	5,0	24,2	41,9	20,8	8,0
Крадіжки речей з автомобілів	3,7	21,3	32,1	23,7	19,2
Пограбування, розбійні напади	3,5	18,9	37,1	29,2	11,2
Крадіжки автомобілів	3,1	17,9	33,0	27,8	18,2
Насильницькі злочини	2,3	16,3	41,0	29,0	11,3

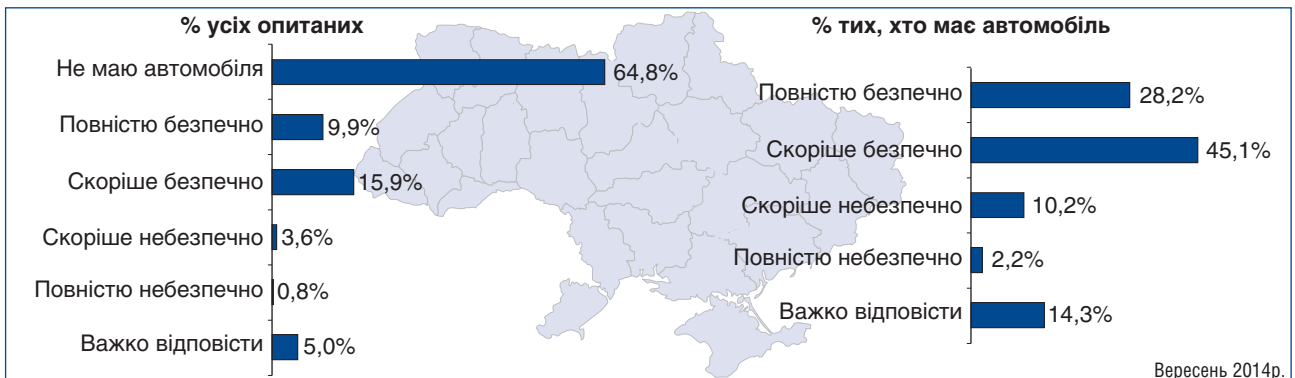
Вересень 2014р.

Наскільки безпечно Ви себе почуваете?
% опитаних

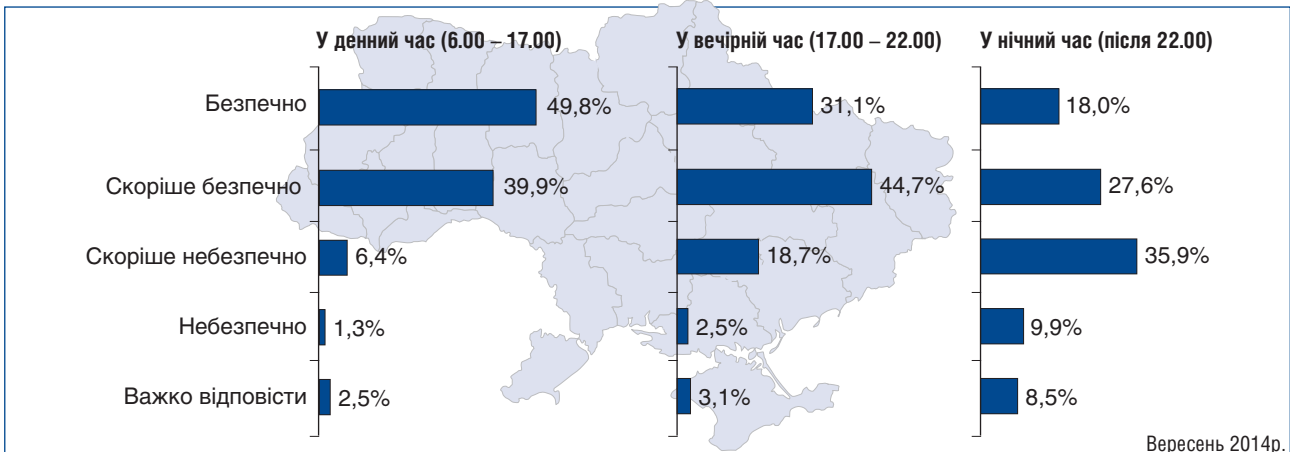
Локація	Безпечно	Скоріше безпечно	Скоріше небезпечно	Небезпечно	Важко відповісти
У своїй квартирі (будинку)	39,9	43,4	12,4	2,4	1,9
У своєму під'їзді (подвір'ї)	33,3	42,8	16,8	2,6	4,4
У своєму районі	25,8	45,2	22,7	3,1	3,2
У громадському транспорті	21,1	43,4	23,1	3,6	8,8
В інших районах або населених пунктах, де Ви часто буваєте	18,1	38,0	29,3	4,8	9,8

Вересень 2014р.

Наскільки безпечно Ви себе почуваете у своєму автомобілі?

Вересень 2014р.

Наскільки безпечно Ви себе відчуваєте на вулиці у своєму населеному пункті?
 % опитаних

У денний час (6.00 – 17.00)

	ТИП ПОСЕЛЕННЯ		ВІК				
	Місто	Село	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
Безпечно	43,5	64,0	55,3	48,9	50,2	48,3	46,9
Скоріше безпечно	46,2	25,9	37,2	39,7	39,6	39,4	42,8
Скоріше небезпечно	7,0	5,3	4,6	5,7	6,3	6,7	8,3
Небезпечно	1,0	1,9	1,1	1,9	1,2	1,7	0,8
Важко відповісти	2,3	2,9	1,8	3,8	2,7	3,9	1,2

У вечірній час (17.00 – 22.00)

	ТИП ПОСЕЛЕННЯ		ВІК				
	Місто	Село	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
Безпечно	25,2	44,1	35,4	31,7	30,5	31,3	27,1
Скоріше безпечно	47,8	37,8	45,0	47,2	44,6	41,0	45,1
Скоріше небезпечно	21,9	11,5	15,3	16,3	18,6	21,6	21,3
Небезпечно	2,2	3,0	2,1	1,9	3,0	2,5	3,1
Важко відповісти	2,9	3,5	2,3	3,0	3,3	3,6	3,5

У нічний час (після 22.00)

	ТИП ПОСЕЛЕННЯ		ВІК				
	Місто	Село	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
Безпечно	13,8	27,4	22,8	16,0	18,7	18,2	14,5
Скоріше безпечно	24,0	35,7	28,3	28,3	27,7	28,5	26,1
Скоріше небезпечно	41,5	23,7	32,2	39,4	39,5	32,3	37,1
Небезпечно	11,9	5,3	9,8	9,0	7,8	11,0	11,0
Важко відповісти	8,8	7,9	6,8	7,3	6,3	9,9	11,2

Якою мірою Ви відчуваєте загрозу...?
 % опитаних

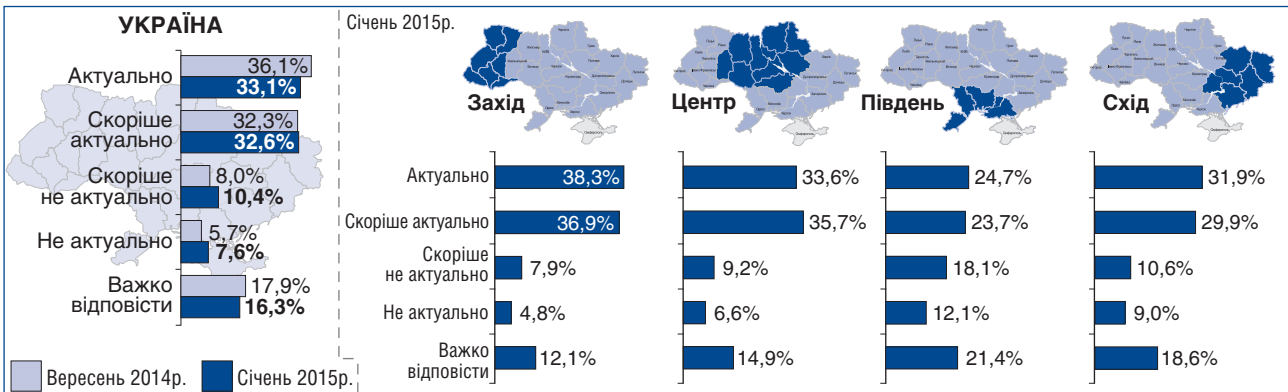
	Дуже відчуваю	Скоріше відчуваю	Скоріше не відчуваю	Зовсім не відчуваю	Важко відповісти
... стати жертвою образи на вулиці або у громадському місці	6,4	35,4	34,4	15,1	8,7
... стати жертвою дорожньо-транспортної пригоди	4,1	33,5	31,7	14,1	16,6
... стати жертвою шахрайства	3,8	33,1	39,8	16,4	6,8
... бути пограбованим чи обкраденим на вулиці	3,5	29,4	40,2	19,4	7,5
... стати жертвою будь-якого злочину	3,4	33,2	35,8	14,1	13,5
... крадіжки з Вашого будинку	3,3	23,9	43,4	22,8	6,6
... стати жертвою фізичного насильства з боку незнайомих людей	3,1	28,9	38,8	17,8	11,3
... крадіжки чого-небудь з Вашого авто	2,2	12,7	25,1	32,7	27,3
... крадіжки Вашого автомобіля	2,1	12,6	25,1	34,1	26,1

Вересень 2014р.

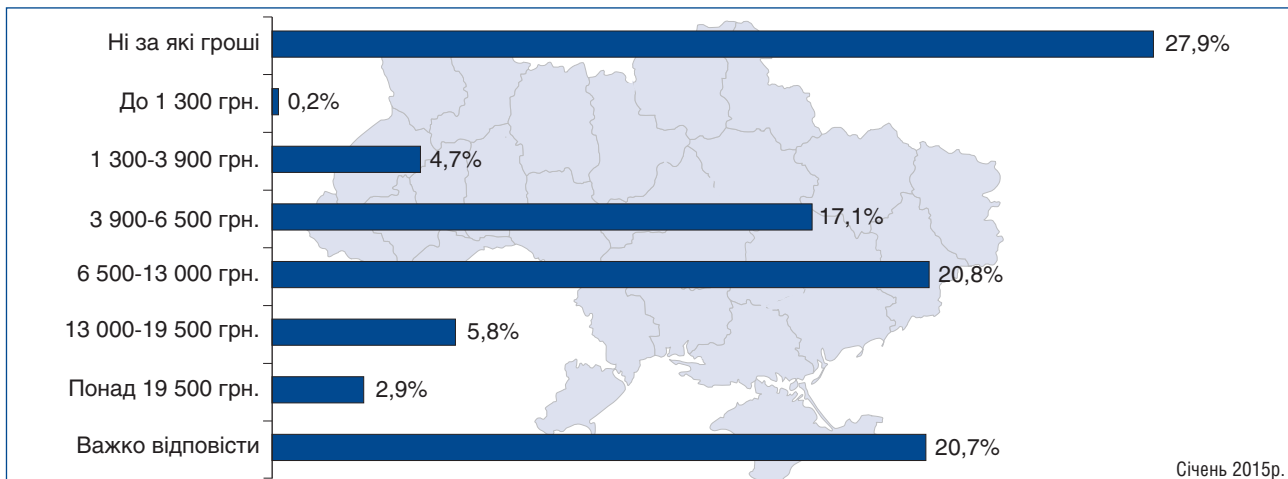

СТАВЛЕННЯ ДО РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

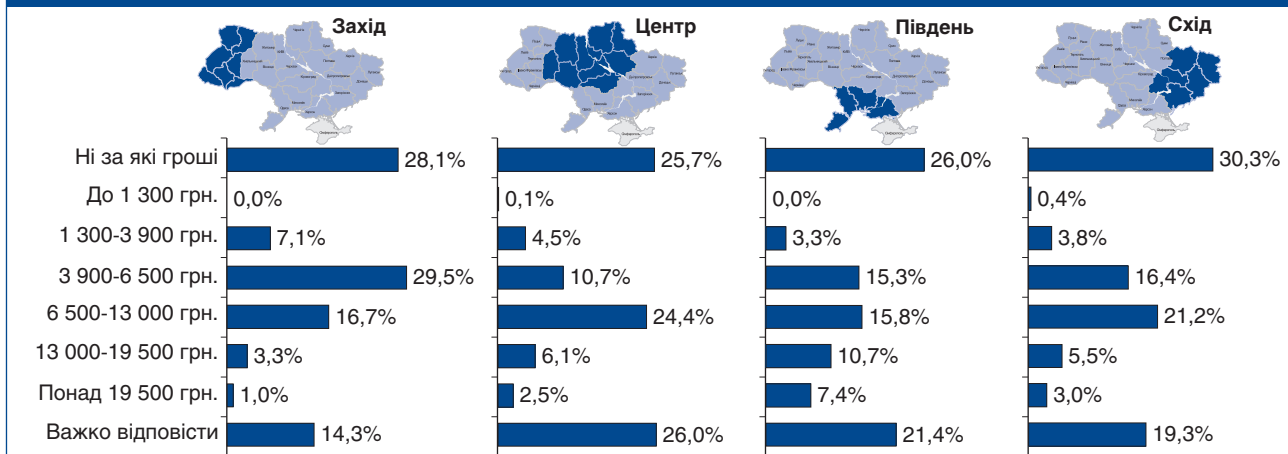
Чи актуально зараз проводити реформування міліції?
% опитаних

За яку місячну зарплату Ви погодилися б
(або рекомендували б своїм дітям або родичам) служити в міліції?
% опитаних

РЕГІОНИ

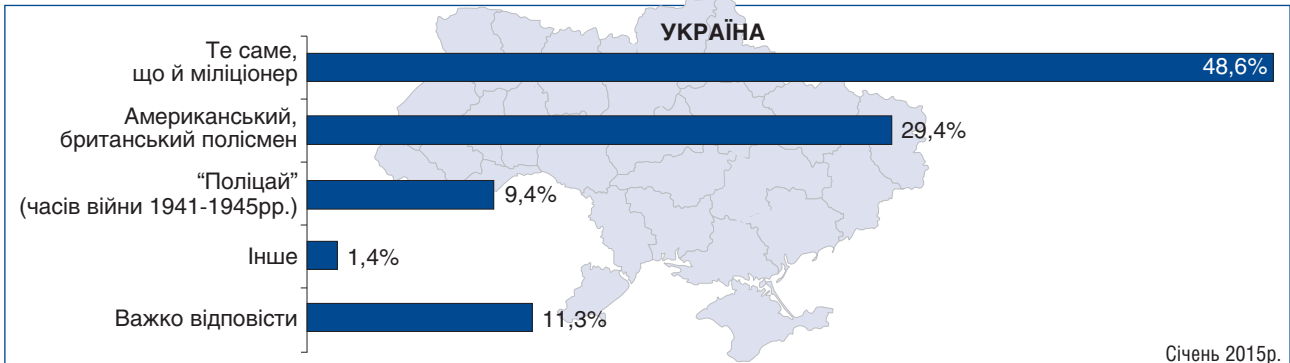
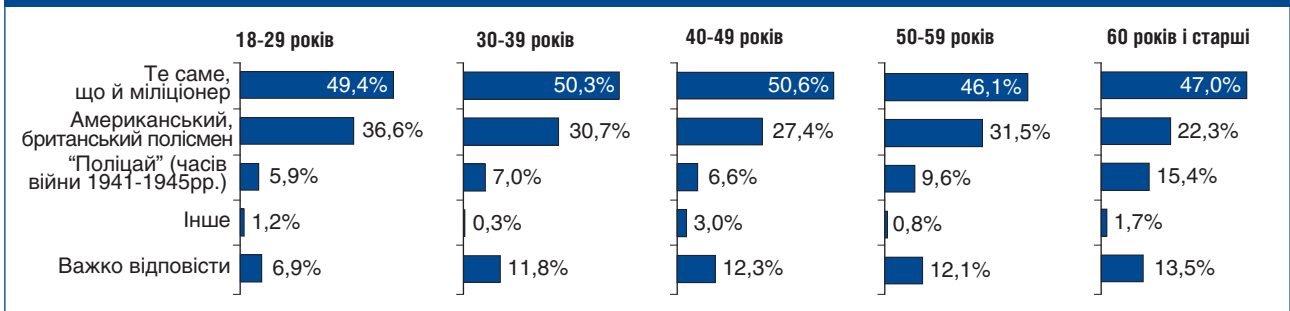

ВІК

СТАТЬ

	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші	Жінки	Чоловіки
Ні за які гроші	25,8	29,4	26,4	28,7	28,9	28,1	27,6
До 1 300 грн.	0,7	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,3
1 300-3 900 грн.	4,7	4,5	4,5	4,5	4,8	5,2	4,1
3 900-6 500 грн.	17,3	16,6	20,1	17,2	15,2	16,1	18,2
6 500-13 000 грн.	23,9	25,4	18,9	20,0	16,9	19,8	22,1
13 000-19 500 грн.	8,0	4,5	8,7	5,4	3,4	5,3	6,4
Понад 19 500 грн.	3,1	3,7	3,9	2,5	1,5	2,6	3,2
Важко відповісти	16,5	15,8	17,4	21,7	29,1	22,9	18,2

З чим у Вас асоціюється назва “поліцейський”?
 % опитаних

ВІК

Якою мірою Ви згодні з наведеними твердженнями?
 % опитаних

	Згоден	Скоріше згоден	Скоріше не згоден	Не згоден	Важко відповісти
Міліція має більш оперативно реагувати на звернення громадян	68,5	26,3	1,2	0,4	3,6
Треба істотно покращити ставлення працівників міліції до людей, рівень толерантності та культури під час спілкування з громадянами	68,1	26,1	1,7	0,7	3,4
Відповідальність міліціонера за порушення повинна бути більш суворою, ніж зараз	64,9	25,3	2,6	0,7	6,4
Необхідно спростити процедури звернення до міліції та оформлення документів	63,5	29,3	1,6	0,8	4,9
Міліція повинна перетворитися з карального органу на сервісний орган, який обслуговує інтереси громадян	58,7	24,1	4,3	2,8	10,1
Треба більше інформувати про роботу міліції, зробити її гласною	58,2	32,5	3,8	1,6	3,9
У міліції треба змінити систему відбору та підготовки	56,2	31,3	2,7	1,6	8,2
Треба створити незалежну зовнішню комісію з розгляду скарг на роботу працівників міліції	56,0	29,4	2,8	1,9	9,9
Треба покращити екіпірування та забезпечення міліціонерів	42,7	35,1	6,5	3,8	11,9
Міліціонери повинні мати більш значимі соціальні гарантії	37,5	36,2	8,0	3,5	14,8
Склад міліції повинен бути оновлений повністю	34,7	27,2	16,9	10,4	10,8
Заробітна плата працівника міліції повинна бути збільшена до середньої зарплати працівника поліції європейських країн	24,6	35,6	14,7	9,8	15,4
Число працівників міліції має зменшитися	22,5	20,6	18,9	16,9	21,1
Склад міліції повинен бути оновлений частково	15,3	26,2	25,7	20,8	12,1
Треба зменшити обсяг повноважень міліції	14,5	18,4	20,4	17,1	29,7
Треба збільшити обсяг повноважень міліції	13,9	16,2	21,2	21,3	27,4
Міліцію треба перейменувати в поліцію	9,6	13,9	15,7	34,1	26,8
Число працівників міліції має збільшитися	9,2	16,5	22,7	30,8	20,8

Вересень 2014р.

Якою мірою Ви згодні з наведеними твердженнями?
% опитаних

	Згоден	Скоріше згоден	Скоріше не згоден	Не згоден	Важко відповісти				
Місцева міліція повинна бути орієнтованою на потреби місцевої громади	53,8	36,3	2,2	1,0	6,7				
Місцева міліція повинна не менш ніж раз на рік звітувати перед громадою	52,9	34,2	3,2	1,2	8,4				
Діяльність місцевої міліції повинна оцінюватися громадою (громадянами)	48,8	37,6	3,3	1,8	8,5				
Місцева міліція повинна фінансуватися з місцевих податків	17,3	27,1	12,6	13,6	29,4				
Місцева міліція повинна бути орієнтованою на потреби місцевої громади					Діяльність місцевої міліції повинна оцінюватися громадою (громадянами)				
	Захід	Центр	Південь	Схід		Захід	Центр	Південь	Схід
Згоден	54,1	50,9	60,6	54,3	Згоден	49,0	42,5	54,4	53,2
Скоріше згоден	35,6	36,1	33,8	37,6	Скоріше згоден	37,1	38,1	32,6	38,8
Скоріше не згоден	1,2	3,8	3,2	1,0	Скоріше не згоден	2,2	5,5	5,6	1,0
Не згоден	0,7	0,3	0,9	1,9	Не згоден	1,0	2,2	3,7	1,4
Важко відповісти	8,4	8,9	1,4	5,2	Важко відповісти	10,8	11,7	3,7	5,5
Місцева міліція повинна не менш ніж раз на рік звітувати перед громадою					Місцева міліція повинна фінансуватися з місцевих податків				
	Захід	Центр	Південь	Схід		Захід	Центр	Південь	Схід
Згоден	52,4	46,7	69,3	54,4	Згоден	14,8	15,8	21,9	18,7
Скоріше згоден	33,5	37,4	22,3	35,4	Скоріше згоден	23,9	22,5	24,7	34,2
Скоріше не згоден	2,6	5,1	3,3	1,7	Скоріше не згоден	14,6	14,2	11,6	10,2
Не згоден	1,0	0,9	1,4	1,6	Не згоден	10,5	15,8	12,6	13,8
Важко відповісти	10,5	10,0	3,7	6,9	Важко відповісти	36,3	31,7	29,3	23,0

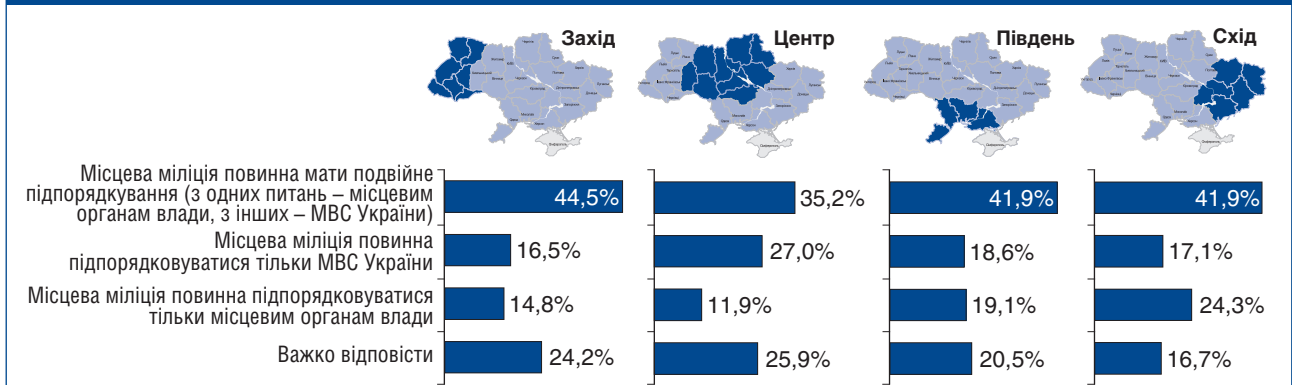
Вересень 2014р.

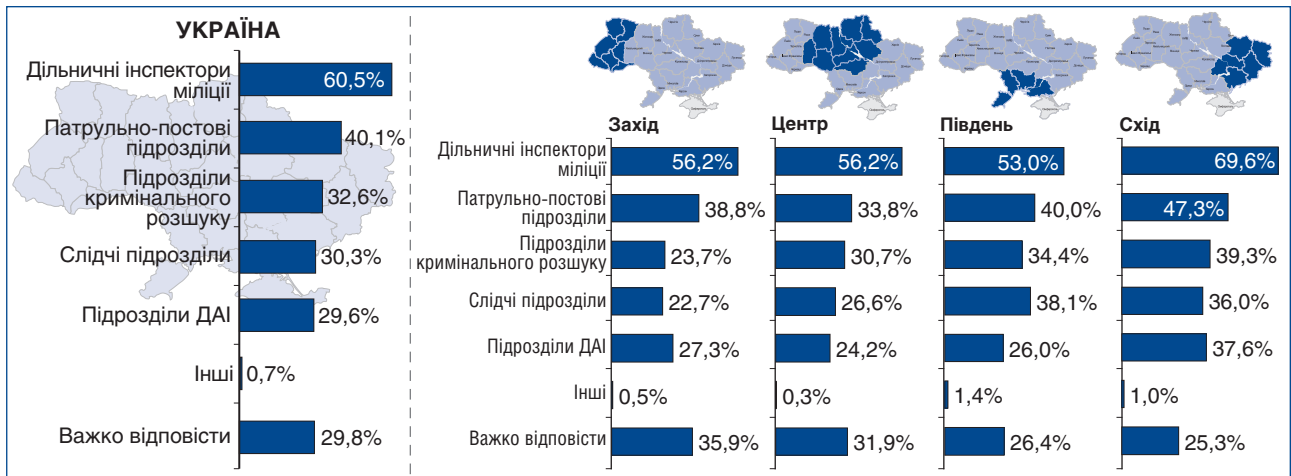
Яку модель підпорядкування місцевої міліції Ви вважаєте більш доцільною?
% опитаних

Вересень 2014р.

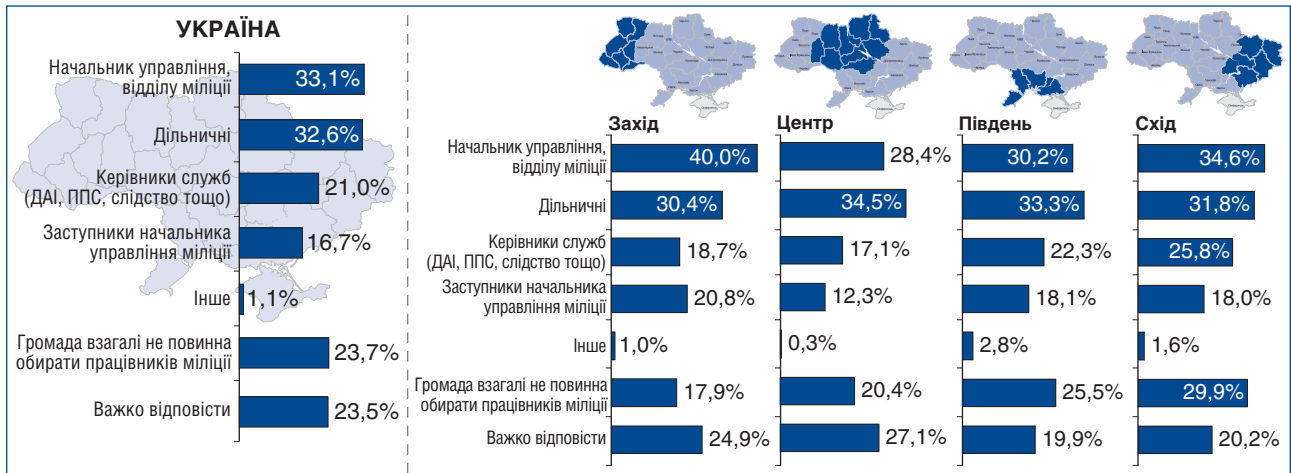
РЕГІОНИ

Які з названих підрозділів органів внутрішніх справ мають увійти до складу місцевої міліції?*
 % опитаних

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

Вересень 2014р.

На які з названих посад працівника міліції повинна обирати громада?*
 % опитаних

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

Вересень 2014р.

Як саме громада повинна контролювати міліцію?*
 % опитаних

Україна	Захід	Центр	Південь	Схід	
Міліція повинна регулярно звітувати про свою діяльність перед місцевою громадою	58,9	56,2	54,8	69,8	61,2
Представники громадських організацій мають брати участь у розслідуваннях скарг на дії працівників міліції	36,4	33,7	33,2	44,7	38,8
Оцінка діяльності міліції повинна здійснюватися з урахуванням результатів періодичних опитувань населення	29,4	27,8	23,6	36,7	33,9
Уповноважені представники громадських організацій повинні мати можливість моніторингу діяльності райвідділів та управлінь міліції (наприклад, відвідування в будь-який час з метою перевірки дотримання прав затриманих і доставлених)	27,3	33,5	22,9	26,9	28,0
Громадськість повинна брати участь у призначеннях на певні посади в міліції	17,6	18,7	11,8	24,2	20,9
Вести силами членів громадських організацій регулярне спостереження за діяльністю міліції на вулицях	13,7	13,6	12,2	27,4	11,0
Інше	0,7	0,7	0,9	1,9	0,3
Ніяк	3,7	4,3	5,1	0,0	3,0
Важко відповісти	7,6	8,9	8,8	5,1	6,6

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

Вересень 2014р.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ТА РІВЕНЬ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯН

З яких джерел Ви переважно отримуєте інформацію про діяльність міліції?*
% опитаних

	УКРАЇНА	Захід	Центр	Південь	Схід
Історії з життя знайомих, друзів, родичів	58,8	56,9	50,9	61,6	66,9
Новини по телебаченню	50,0	63,4	47,2	48,4	45,2
Телепередачі на кримінальні теми	38,5	35,2	44,8	49,1	31,0
Особисті спостереження за діями працівників міліції без прямого контакту	21,0	20,3	16,4	16,3	27,4
Новини в Інтернеті	16,7	19,6	15,2	22,8	14,7
Неформальне спілкування з працівниками міліції, їх розповіді про свою роботу	16,2	14,4	13,4	18,6	19,2
Кінофільми, серіали про міліцію	15,8	10,8	17,1	21,9	15,8
Новини в журналах і газетах	15,0	16,3	17,1	14,4	12,5
Особистий досвід звернення до міліції	12,9	12,9	11,6	12,5	14,4
Офіційна інформація, надана органами правопорядку (наприклад, з центру зв'язків з громадськістю)	10,1	5,7	8,8	17,2	11,7
Новини по радіо	7,1	9,6	11,0	6,0	2,3
Особистий досвід роботи у правоохоронних органах або досвід спілкування з працівниками міліції у процесі їх роботи	4,2	3,1	5,2	6,0	3,3
Інше	0,8	0,5	1,0	0,9	0,7
Важко відповісти	2,0	4,5	1,9	1,9	0,7

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше п'яти прийнятних варіантів відповіді.

Вересень 2014р.

Працюєте чи працювали Ви коли-небудь у названих державних органах?*
% опитаних

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

Вересень 2014р.

Чи були Ви коли-небудь притягнуті...*
% опитаних

до кримінальної відповідальності?   до адміністративної відповідальності (включно зі штрафами за порушення правил дорожнього руху)?

